

Descoperă Regiunea de Dezvoltare Sud

Regiunea de Dezvoltare Sud este situată în partea de Sud și Sud - Est a țării. La hotarul de Sud - Vest regiunea se învecinează cu România, iar la hotarul de Sud - Est – cu Ucraina. Suprafața regiunii este de 7379 km² sau 24,2% din suprafața totală a țării. Populația regiunii este de 536 mii locuitori sau 15 % din populația țării.

Parte componentă a RDS sunt 8 raioane: Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Leova, Ștefan Vodă și Taraclia. Majoritatea raioanelor din RDS sunt părți componente în cadrul a două euroregiuni: „Dunărea de Jos” și „Siret - Prut - Nistru”. Centrul administrativ al RDS este orașul Cimișlia, situat la o distanță de 65 km de capitala țării, Chișinău.

RDS este deosebită prin monumente naturale, arhitecturale și culturale, care completează șirul obiectivelor turistice existente în Republica Moldova:

Conacul Purcari - este situat într-o zonă pitorească, în sud-estul țării, la doar 50 km de la țărmul Mării Negre. Aici se află legendarele beciuri, rămase neschimbate din 1827, care păstrează o parte a patrimoniului național – renumita colecție de vinuri de Purcari.

Turul podgoriilor Purcari, nu lasă pe nimeni indiferent – aerul proaspăt, briza Mării Negre și viță de vie cultivată în baza celor mai stricte canoane ale viticulturii franceze, dezvăluie secretele vinurilor de Purcari.

Biserica Adormirii Maicii Domnului din Căușeni - datează din secolul XVI și este singura din Moldova care are picturi murale. Este un monument unic în spațiul est-carpatic prin amplasarea sa sub nivelul solului (biserica semi-îngropată). Picturile murale din interior, care fac celebritate bisericii, reprezintă ultima etapă în dezvoltarea frescei medievale în Moldova. În iconografie se simte influența artei bizantine. Construcția dată este înscrisă în Fondul Mondial al Monumentelor (World Monuments Fund).

Rezervația Naturală “Lacurile Prutului de Jos” - amplasată în partea de sud-vest a Republicii Moldova, între orașul Cahul și satul Giurgiulești în partea inferioară a luncii fluviului Prut, ce servește ca hotar de vest al zonei și în același timp reprezintă hotarul de stat între Republica Moldova și România. În această zonă sunt amplasate cele mai mari lacuri naturale din Moldova - Belevu și Manta. Lacurile Belevu și Manta reprezintă ecosisteme unice pentru Europa de Sud - Est.

Stațiunea balneo - climaterică ”Nufărul Alb” – principalul obiect turistic al orașului Cahul, construit în baza unui izvor de apă minerală care se deosebește prin conținutul înalt de brom și iod și se aplică la tratarea bolilor sistemului nervos, cardio-vascular, aparatului locomotor și bolilor de piele. Stațiunea reprezintă un centru modern de recuperare a sănătății și dispune de o clinică, complex hotelier, un bloc de alimentare și obiecte social-artistice.

Comunitatea bulgarilor din r. Taraclia – Raionul Taraclia este centrul istoric al minorității bulgare din Republica Moldova. Aici locuiesc 75% din numărul total al bulgarilor din Republica Moldova. Raionul Taraclia a devenit un centru de păstrare și promovare a limbii, culturii și tradițiilor bulgare.

Deși nu este parte componentă a Regiunii de Dezvoltare Sud, interes pentru vizitatorii regiunii poate prezenta și Unitatea Teritorial - Administrativă Gagauz Yeri (UTAG,), poziționată geografic în interiorul RDS. Aici locuiesc compact etnicii găgăuzi, o entitate cultural-istorică deosebită, urmașii turcilor selgiucizi stabiliți în Dobrogea. Centrul administrativ al autonomiei este orașul Comrat, care se află la 90 km distanță de Chișinău.

RDS poate să intereseze vizitatorii nu numai prin rezervațiile naturale nemaipomenite, valorile culturale artistice deosebite, tradițiile bogate și ospitalitatea băștinașilor de la sudul Moldovei, dar și prin deschiderea autorităților publice, a antreprenorilor din regiune pentru investiții și cooperare în diverse domenii.

Vă invităm să vizitați Regiunea de Dezvoltare Sud! *

---

* Agenția de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud) - instituție publică necomercială care asigură procesul de dezvoltare regională. ADR Sud se află în or. Cimișlia, bld . Ștefan cel Mare, 12, tel/fax - 0241 2 62 86, e – mail - adrsud@gmail.com, web - www.adrsud.md

Unică

1. **Vinăria Purcari** – cea mai veche vinărie din Moldova, fondată în anul 1827.
2. **Rezervația științifică "Prutul de Jos"** - cel mai mare număr de lacuri naturale.
3. **Biserica "Adormirea Maicii Domnului" din orașul Căușeni** - monument unicat în spațiul est-carpatic prin amplasarea sa sub nivelul solului, inclusă în lista patrimoniului omenirii al UNESCO.
4. **Portul Internațional Liber Giurgiulești** – unicul port din Republica Moldova, accesibil pentru navele maritime.

1. Festivalul internațional "Nufărul alb"- desfășurat la Cahul , promovează colective artistice de amatori de dans și de cântec, care prezintă folclorul dezvoltat, stilizat sau reconstituit al țării din care provin.

2."Muzeul pâinii " din satul Văleni, raionul Cahul, oferă vizitatorilor posibilitatea nu numai de a vedea și a gusta pâinea , dar și să afle despre tradițiile locului prin ample programe artistice.

3. Festivalul tradițiilor și obiceiurilor de iarnă " Capra, țurca, breaza" din raionul Cahul, când urătorii merg cu alaiul Caprei pe la casele oamenilor.

4. Festivalul etnofolcloric "Dulce floare de salcâm"- eveniment organizat într-o poeniță de salcâmi înfloriți, reunește meșteri populari, colective artistice din regiune, dar și din România și Ucraina., promovează portul național, obiceiurile și tradițiile naționale.

5. Festivalul regional "Asta-i floarea lui Sulac", desfășurat în raionul Cantemir- eveniment organizat în memoria interpretului de muzică populară Nicolae Sulac, are ca scop studierea și promovarea repertoriului muzical autentic, stimularea activității de creație a orchestrelor și soliștilor vocali din zona folclorului străvechi.

6. Festivalul strugurelui, desfășurat la Cimișlia - eveniment dedicat promovării producerii și consumului strugurilor de masă și se desfășoară anual, în a treia duminică a lunii august.

7. Expoziția-tîrg "Parada florilor", desfășurată la Cimișlia - are drept scop să promoveze creșterea florilor, arbuștilor și pomilor decorativi, producerea materialului semincer, contribuind la dezvoltarea floriculturii în regiunea Sud, dar și în țară.

Bogată în
tradiții

Baștina marilor personalități

Alexei Mateevici – născut în s.Zaim, raionul Căușeni, autorul poeziei ”Limba Noastră”, imn al Republicii Moldova.

Nicolae Sulac - născut în s. Sadîc, raionul Cantemir, cîntăreț emerit de muzică populară din Republica Moldova, solist al orchestrei Lăutarii, singurul artist de muzică populară din Moldova, care a fost înscris în ”Marea enciclopedie sovietică”.

Maria Bieșu – născută în s.Volintiri, raionul Ștefan Vodă, Primadona Operei Naționale, cîntăreață de operă, soprană și lied din Republica Moldova.

Nicolae Dabija - născut în s.Codreni, raionul Cimișlia, poet, eseist și traducător, redactor - șef al săptămînalului ”Literatura și Arta”, a avut un rol important în lupta de renaștere națională din Republica Moldova.

Activă

1. **Centrul pentru tineret și sport din or. Căușeni** – cel mai mare edificiu sportiv din Regiunea Sud.
2. **Centrul Regional de Asistență și Informare a ONG "Contact-Cahul"**- participă la implementarea în rețea a proiectelor naționale, dar și dezvoltă proiecte proprii în scopul fortificării sectorului asociativ din sudul Republicii Moldova.
3. **Centrul Informațional Tighina**– asigură și îmbunătățește procesul de comunicare dintre sectorul public, privat și societatea civilă.
4. **Centrul de Drept Căușeni** – promovează protecția drepturilor omului din regiunea de sud a Republicii Moldova, în același timp contribuie la implementarea în practică a actelor normative din domeniul drepturilor omului.

Prietenoașă

1. În Regiunea Sud conviețuiesc în bună înțelegere mai multe etnii: ucraineni, ruși, bulgari, găgăuzi, români ș.a.
2. Cei mai mulți cetățeni de etnie bulgară din Republica Moldova locuiesc în Regiunea de Dezvoltare Sud, cca 70% din nr. bulgarilor pe țară.
3. În scopul promovării bunelor relații, la Taraclia, anual se desfășoară Festivalul etniilor, iar la Cahul — Festivalul internațional de muzică ușoară "Chipuri de prieteni".

Ospitalieră

1. **Stațiunea balneară "Nufărul Alb"**- sanatoriu cu tradiție în arta medicală, un centru modern de recuperare a sănătății ce dispune de o clinică și un complex hotelier.
2. **Baza de odihnă și agrement "La Cotihana"** - destinație agro-turistică complexă.
4. **Complexul vânătoresc "Fazanul argintiu"**- complex vânătoresc contemporan, unde se cresc fazani, potârniche de stîncă și curci sălbatice, cu scopul să populeze terenurile aferente de vînațoare.
5. **Complexul hotelier "Purcari"** - un loc perfect pentru vacanțe de familie, precum și pentru turism vitivinicol,

Renumită

- 1. Vinăria Purcari, raionul Ștefan Vodă** —reputația vinurilor "Purcari", este bazată pe succesele și realizările marilor vinificatori ai trecutului, precum și păstrarea și transmiterea tradițiilor de vinificare pentru generațiile următoare.
- 2. Întreprinderea de vinificație "Imperial Vin", raionul Cantemir** - condițiile climaterice din zona Codrilor Tigheciului permit să fie crescute cele mai bune soiuri europene de struguri pentru vin
- 3. Vinăria „Et cetera”, raionul Ștefan Vodă** - 70 % din producția companiei este exportată în China, Rusia și Austria, medaliată cu argint și bronz la concursul internațional Decanter World Wine Awards.
- 4. Fabrica de vin "Basarabia—Lwin Invest", or.Basarabeasca** - inclusă în traseul național Drumul Vinului
- 5. Fabrica de vinuri și divinuri "VINIMPEX", raionul Taraclia** - produce și exportă un bogat sortiment de vinuri, brendi și divinuri
- 6. Combinatul de vinuri și divinuri "Zolotoy Aist", raionul Taracalia** — inclus în traseul național Drumul Vinului

A noastră

Regiunea de Dezvoltare Sud este o regiune **unică** prin monumente arhitecturale și istorice, **bogată în tradiții și obiceiuri** care se perindează în timp ; **activă** prin implicarea cetățenilor în viața social - politică și culturală; **prietenoașă** prin conviețuirea pașnică de secole cu etnicii bulgari, găgăuzi, ruși, ucrainieni; **renumită** prin coloritul peisajistic, podgorii și tradiții vitivinicole seculare.

Mănăstiri– locuri de pelerinaj

BASARABEASCA

Mănăstirea Chistoleni (Mănăstirea Sf. Nicolae) - mănăstire de călugărițe, amplasată la 6 km de satul Sadaclia sau la 67 km de capitala Chișinău.

CAHUL

Mănăstirea “Sfântului Cneaz Vladimir” este situată la 3 km de or. Cahul, numele ei vine de la Marele Sfânt Cneaz Vladimir, unul din cei mai legendari domnitori ai Rusiei. Mănăstirea dispune de 8,6 ha dintre care 50% se cultivă, reprezentând una dintre sursele de întreținere ale lăcașului. Printre valorile de artă ale acestuia, menționăm icoana Maicii Domnului Censtohovskaia, care face parte din cele 70 de icoane ale Fecioarei Maria, scrisă de către Sfântul evanghelist Luca la Ierusalim. Mănăstirea reprezintă o comunitate religioasă de călugărițe.

Mănăstirea ”Sfânta Treime” din s.Roșu dosită la câțiva kilometri de ochii lumii, este unica mănăstire ce ține de Mitropolia Basarabiei din sudul Republicii Moldova. Așezată pe teritoriul fostului sovhoz, teren donat de unul din localnici, enoriașii fac zilnic câte 10 km pentru a ajunge să-și mîntuiască sufletele.

Mănăstirea „Pogorârea Duhului Sfânt și Nașterea Maicii Domnului” din comuna Găvănoasa a fost înființată în 2008 și are un paraclis și câteva chilii, care au fost construite într-un timp record de către harnica și evlavioasa maică Dionisia, care a fost sprijinită financiar de către rudele sale și de către oamenii de bună-credință din comuna Găvănoasa.

CANTEMIR

Mănăstirea Cociulia. Mănăstire de călugări întemeiată în anul 1997, pe locul unei mănăstiri din care s-au păstrat doar câteva ruine. Hram: Adormirea Maicii Domnului.

CĂUȘENI

Mănăstirea Hagimus, din satul Hagimus este o mănăstire de călugărițe. A fost deschisă în anul 1997 cu ajutorul mănăstirii „Noul Neamț”. Mănăstirea are o biserică, câteva chilii și o școală, în care s-a deschis în anul 1998 un Seminar Teologic pentru fete. Hram: Sfintele Marta și Maria.

Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, or. Căușeni. Este un monument de o semnificație artistică și istorică deosebită. A fost construită în secolele XVII-XVIII, avându-i ca ctitori pe Grigore Callimachi și mitropolitul Proilaviei Daniil. Pereții bisericii sunt integral acoperiți cu frescă. Monumentul se află în lista patrimoniului omenirii al UNESCO.

HARTA TURISTICA A REGIUNII DE DEZVOLTARE SUD

Legenda

- - orașe
- - sate
- - hotarele raioanelor și regiunilor
- - drumuri magistrale și republicane
- - drumuri locale
- - vinării
- - muzee
- - centre de artizanat
- - biserici și mănăstiri
- - localități cu unități de cazare
- - sanatorii
- - porturi
- - rezervații naturale
- - cimitire memoriale
- - bazine acvatice

